

Modern Kapitalist Dünyada Sınıfın Görünümleri: Parazit Filmi Üzerine Bir Eleştirel Pedagoji Okuması

Nazlı Emine Dayangaç¹

Giriş

Bu çalışma, Bong Joon-ho'nun 2019 yapımı Parazit filmini ele almaktadır. Filmi seçmemin nedeni, modern toplumlarda giderek derinleşen sınıfsal eşitsizlikleri yalnızca çarpıcı bir anlatımla gözler önüne sermesi değil, aynı zamanda bu eşitsizliklerin eğitim, ekonomi ve kültürel süreçler aracılığıyla nasıl üretildiğini ve yeniden üretildiğini görünür kılmasıdır. Bu bağlamda film, toplumsal farklılıkların yalnızca maddi göstergeler üzerinden değil, aynı zamanda ideolojik, mekânsal ve kültürel pratikler yoluyla da nasıl içselleştirildiğini ortaya koymaktadır.

Çalışma, söz konusu analizi eleştirel pedagoji perspektifi üzerinden gerçekleştirmektedir. Çünkü eleştirel pedagoji yalnızca okullarda yürütülen formel eğitim süreçleriyle sınırlı değildir, aksine toplumsal yaşamın her alanında üretilen öğrenmeleri, iktidar ilişkilerini ve rıza mekanizmalarını inceleyen politik bir çerçevedir. Bireyler içine doğdukları koşulları “değiştirilemez” olarak öğrenir, toplumsal düzenin doğal ve kaçınılmaz olduğuna dair inanç, eğitimsel bir süreç sonucunda içselleştirilir. Parazit filmi de tam olarak bu tür öğrenmeleri görünür kılar; sınıfsal konumlar mekânın tasarımı, kültürel sermayenin aktarımı ve gündelik yaşam pratikleri aracılığıyla yeniden üretilir. Parazit filmi bu çerçevede, kara mizah ve dram

¹ Nazlı Emine Dayangaç, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, nazlidyngc4@gmail.com

türlerini harmanlayarak Güney Kore'deki sosyal yapı üzerinden evrensel sınıf çatışmalarına ışık tutarken, aynı zamanda kapitalist toplumun bireylere kendi konumlarını "öğreten" ideolojik mekanizmaları da açığa çıkarır. Kim ailesinin Park ailesi aracılığıyla sınıf atlama çabaları, yalnızca ekonomik eşitsizlikleri değil, aynı zamanda eğitim kurumlarının işlevsizliğini, sahte diplomaların değer kazanmasını, performans baskısının içselleştirilmesini ve rızanın nasıl üretildiğini görünür hale getirir. Bu süreç, eleştirel pedagoji açısından bir "öğrenme yapısı" olarak değerlendirilebilir: Habitus kendiliğinden oluşmaz, iktidar ilişkileri içinde pedagojik olarak inşa edilir.

Analizin kavramsal çerçevesini netleştirmek için burada "modern kapitalizm" ve "küreselleşme" kavramlarının tercihine kısaca değinmek gerekir. Modern kapitalizm, üretim ve tüketim biçimlerinin bireyler ve toplumsal yapılar üzerindeki somut ve doğrudan etkilerine işaret ederken, küreselleşme kavramı çoğunlukla düzen yanlısı söylemlerde başvurulan, serbest piyasa ve kültürel etkileşim vaatlerini öne çıkaran bir dilde kullanılmaktadır. Bu çalışmada küreselleşme kavramı, çoğunlukla "küreselleşmecilerin iddiaları" ya da "küreselleşmenin vaatleri" bağlamında eleştirel bir ifade tarzıyla yer almıştır. Dolayısıyla modern kapitalizmin bireyler üzerindeki baskıcı sonuçları ile küreselleşmenin ideolojik söylemleri birlikte değerlendirilmiş, film analizi bu iki katmanlı bakış açısıyla yapılandırılmıştır.

Sonuç olarak, Parazit filmi, yalnızca toplumsal eşitsizlikleri betimleyen bir sinema eseri değil, aynı zamanda izleyiciyi bu eşitsizliklerin nasıl öğrenildiği, nasıl içselleştirildiği ve nasıl yeniden üretildiği üzerine düşündüren güçlü bir eleştirel pedagojik okuma imkânı sunmaktadır.

Parazit Film Mercüğinden Toplumsal Katmanlar, Performans Baskısı ve Yabancılaşma

Modern kapitalist üretim ve tüketim biçimleri, sadece ekonomik ilişkileri değil, aynı zamanda toplumsal yapıları, kültürel kimlikleri ve mekânsal kullanım biçimlerini de çok katmanlı biçimde değiştirip dönüştürmektedir. Byung-Chul Han, modern kapitalist sistemin bireyler üzerinde sürekli başarı ve üretkenlik baskısı yarattığını ve bu durumun toplumu performansa dayalı bir üretim ve tüketim atmosferine sürüklediğini ileri sürmektedir (Han, 2015, s. 14; 2017, s. 27). Buna göre modern kapitalist düzen, bireyleri sürekli üretkenlik göstermeye, kendilerini performans yoluyla ispatlamaya zorlayarak sözde bir özgürlük hissi yaratmakta fakat bu durum, bireyleri bitmek bilmeyen bir rekabet ve öz denetim döngüsüne sürüklemektedir. Sadece üretmeye değil, aynı zamanda kendi değerini sürekli olarak görünür kılmaya dönük bu performans baskısının sonucu olarak bireylerde tükenmişlik sendromu, yalnızlık hissi ve depresif ruh halleri yaygınlaşmaktadır (Han, 2015, s. 28). Parazit filminde, Kim ailesi bireylerinin Park ailesi aracılığıyla sosyal merdiveni tırmanma çabası, bu psikolojik baskının sinemasal bir temsiline dönüşür. Karakterler, statü kazanımı adına sürekli bir ispat yarışına girmiş, bu süreçte hem birbirlerine hem de kendi benliklerine

yabancılaşmışlardır. Rekabetin gölgesinde, bireysel çıkarlar aile bağlarının ve etik değerlerin önüne geçmiştir.

Öte yandan modern zaman kapitalizminin en önemli ve tehlikeli argümanı “uzun vade yok” kavramıdır. Bu kavram, insanların hızlı bir şekilde yer değiştirmesine, iş değiştirmesine sebep olmaktadır. Bu hızlı değişim, bireylerin bağ kurmasına da engel teşkil etmektedir. Bağ kurulamayan ilişkilerde de güven sorunu yaşanmaktadır. Bauman, bu durumu, toplumlar arasındaki sınırların silikleştiği, fakat aynı zamanda eşitsizliklerin ve güvencesizliklerin arttığı bir süreç olarak değerlendirmektedir. Onun vurguladığı üzere, modernitenin bireylere sunduğu özgürlük ve refah vaatleri her zaman gerçekleşmemiştir; hatta beklentilerin aksine, küreselleşmenin de etkisiyle yeni toplumsal eşitsizlikler ortaya çıkmıştır (Bauman, 1999, s. 92). Modern kapitalist toplum bireyler arası ilişkileri yüzeysel ve geçici hâle getirerek güvene dayalı bağların zayıflamasına neden olmaktadır (Bauman, 1999, s. 88). Parazit filminde de karşılıklı yarar üzerine kurulmuş tamamen pragmatik ilişkiler dikkat çeker. Kim ailesi ile Park ailesi arasında kurulan ilişkiler hem duygusal derinlikten yoksundur, hem de kolaylıkla kopabilecek kadar kırılgandır. Küresel kapitalizmin sosyal bağları nasıl dönüştürdüğü, filmde gözler önüne serilmektedir. Parazit filminde karakterler, gerek topluma gerekse birbirlerine tam anlamıyla bağlanamaz; sürekli yer değiştirirler, yeni roller üstlenirler ve geçmiş bağlarını geride bırakmak zorunda kalırlar. Bu durum, modern yaşamın getirdiği güvencesizlik ve köksüzlük duygusunu sinema diliyle derinlemesine ortaya koyar.

Parazit Filminde Sınıfsal Pozisyon, Habitus ve Mekân

Parazit filmi, sınıfsal farkların yalnızca ekonomik kaynaklarla sınırlı olmadığını, ekonomik sermayeden yoksunluğun kültürel sermaye eksikliğiyle birleşerek bireylerin davranış biçimlerini, gündelik alışkanlıklarını ve yaşam tarzlarını belirgin biçimde şekillendirdiğini etkileyici bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu noktada, Pierre Bourdieu’nun ‘sermaye’ ve ‘habitus’ kavramları, filmin analizinde işlevsel teorik araçlar sunar. Habitus, bireyin içinde büyüdüğü çevresel koşullar tarafından şekillenen ve onun düşünce biçiminden tutumlarına kadar pek çok yönünü etkileyen bir eğilimler bütünüdür (Bourdieu, 2015, s. 72). Filmde Kim ailesi, Park ailesinin sınıfsal pozisyonuna dışarıdan erişmeye çalışarak sosyal statülerini dönüştürme çabası içindedir. Ancak bu çaba, yüzeysel bir uyumla sınırlı kalır. Sahte belgelerle elde ettikleri konumlar, sınıf atlama arzularını temsil etse de gündelik iletişimdeki beden dili, jestler, koku, hitap biçimleri ve sosyal nezaket kuralları gibi ince detaylar, onların ait oldukları sınıfı ele verir. Kim ailesinin, sahte diplomalar ve tanıdık ilişkileri yoluyla üst sınıfın yaşam alanına adım atması, aslında bu sistemin ne kadar yapay ve dışlayıcı olduğunu gösterir. Bu fark, özellikle Park ailesinin annesi olan Yeon-kyo’nun, Kim ailesine karşı sergilediği nazik fakat mesafeli tutumunda açıkça görülmektedir. Bu durum, habitusun ne denli içselleştirilmiş olduğunu ve sosyal sınıflar arasında geçişin ne kadar zorlayıcı olabileceğini vurgular. Kim ailesinin Park ailesinin evine sızması, yüzeyde bir statü değişimini andırsa da hikâyenin sonunda sınıfsal konumlarına

trajik bir şekilde geri dönmeleri, sınıf atlamamanın ne kadar kırılgan olduğunu gösterir. Bu noktada, Bourdieu'nun kuramı, sosyal yapıların bireylerin davranışlarını nasıl yönlendirdiğini ve sınıfsal farklılıkların nasıl sürdürüldüğünü anlamada temel bir çerçeve sunar. Küreselleşme çağında sınıflar arasındaki sınırlar daha geçirgen gibi görünse de, toplumun köklü kültürel yapıları bu sınıfsal ayrımları sürdürmeye devam etmektedir. Parazit filmi, sınıf ayrımının yalnızca gelirle değil, aynı zamanda kültürel alışkanlıklar, sosyal çevre ve öğrenilmiş davranış kalıplarıyla da nasıl yeniden üretildiğini örnekleyerek, bu yapısal eşitsizlikleri izleyiciye güçlü bir anlatımla sunar.

Parazit filmi, mekân kullanımı üzerinden de sınıfsal ayrımı son derece güçlü bir şekilde yansıtmaktadır. Mekân, yalnızca fiziksel bir alanı değil, aynı zamanda bireylerin ekonomik, kültürel ve sosyal konumlarının da somut bir yansımasını temsil etmektedir. Seul şehrinde, bodrum katında yaşayan Kim ailesi kentin görünmeyen, unutulmuş bölgelerinde sıkışıp kalmışken; Park ailesi şehrin yüksek konumunda, ferah ve modern bir villada hayat sürmektedir. Buradaki mekânsal ayrım, yalnızca fiziksel bir yükseklik farkı değil, aynı zamanda toplumsal statü, erişim imkânları ve yaşam kalitesi gibi alanlarda da derin bir eşitsizliğin göstergesidir. Filmdeki yağmur sahnesi, mekânın sınıfsal ayrımı nasıl pekiştirdiğini çarpıcı bir şekilde ortaya koyar. Şiddetli yağmur sonrası Park ailesi, evlerinde romantik bir ambiyans içinde kamp yaparken, Kim ailesi kanalizasyon taşkını nedeniyle evlerini kaybeder. Bu sahne, küresel eşitlik söylemlerine rağmen kentleşme süreçlerinin nasıl yeni eşitsizlik biçimlerini doğurduğunu gözler önüne serer. Parazit filmi, mekân kavramını sadece bir arka plan unsuru olarak kullanmaz; aksine, mekânı sınıf mücadelesinin görünür hale geldiği aktif bir sahneye dönüştürür.

Filmin mekân üzerinden anlatmak istediği diğer bir konu ise belli sebeplerden sistemin tamamen dışına atılmışların temsil ettiği sığınak bölümüdür. Bu alan artık tamamen görünmezliğe hapsolmuş bireylerin yaşam alanını temsil etmektedir. Sığınakta yaşayan Geun-sae karakteri, filmde Park ailesinin küçük çocuğu tarafından fark edildiğinde bir hayalet dönüşür. Ulutaş'a (2025) göre bu hayalet, Marx ve Engels'in Komünist Manifesto'da geçen söylemine göndermedir: "Avrupa'da bir hayalet dolaşıyor, komünizm hayaleti!" Park ailesinin evinde bir hayalet dolaşıyordur. Kapitalist sistemin bastırdığı ve görünmez kıldığı, yer altına itilmiş ama sistemin temelinde varlığını sürdüren, sonunda ise şiddetle yüzeye çıkıp düzeni sarsma tehlikesi bulunan bir hayalet. Marx'a göre, bastırılan sınıflar yok olmaz, hayalet gibi geri dönerler. Tüm bu anlatılar küreselleşme çağında kentsel mekânların sosyal tabakalaşma süreçlerindeki merkezi rolüne işaret etmektedir. Böylelikle film, küresel kapitalizmin yarattığı mekânsal adaletsizliği derinlemesine sorgulayan güçlü bir anlatı sunar.

Filmin Sinematografik ve Eleştirel Analizi

Bong Joon-ho'nun Parazit filmi, yalnızca tematik içeriğiyle değil, aynı zamanda özgün sinematografik diliyle de güçlü bir anlatı ortaya koymaktadır. Film, sınıfsal

farklılıkları yalnızca diyaloglarla değil, görsel unsurlarla da derinlemesine işler. Kim ailesinin yaşadığı bodrum katı, dar, karanlık ve sıkışık kadrarlarla betimlenirken, Park ailesinin modern ve minimalist evi, ferah, aydınlık ve sabit kamerayla çekilmiştir. Bu görsel zıtlık, sınıf ayrımını seyirciye sürekli hissettiren bir atmosfer yaratır. Özellikle yağmur sahnesinde, ışık ve renk geçişleriyle çaresizlik duygusu güçlendirilir. Film müziği ise gerilimli sahnelerde minimal düzeyde kullanılarak psikolojik baskıyı pekiştirir. Kamera açıları, mekânsal hiyerarşiyi kurarken, sınıf farklarını alt metin olarak taşır. Yukarıdan çekimler, alt sınıfı edilgenleştirirken, üst sınıf sabit bir üstünlük içinde konumlandırılır.

Kapitalist sistem eleştirisini bireysel hikâyeler üzerinden kurarak evrensel bir anlatı geliştiren yönetmen, Parazit'te bu dili daha da sadeleştirerek ev içi dinamikler üzerinden sınıf çatışmasını görünür kılar. Mizah ve trajedi arasında kurduğu keskin geçişler, izleyicinin duygu durumunu sürekli değiştirerek rahatsız edici bir gerçeklik duygusu yaratır. Film, yalnızca eleştirel değil, aynı zamanda estetik açıdan etkileyici bir bütünlük sergiler. Bong'un kamerası, karakterleri birer temsil değil, yaşayan ve içsel çatışmaları olan bireyler olarak sunar.

Oyunculuk performansları filmin etkileyciliğini artıran başlıca unsurlardandır. Song Kang-ho'nun canlandırdığı baba karakteri, umutsuzlukla öfke arasında gidip gelen duygusal dalgalanmayı çarpıcı biçimde yansıtır. Park ailesinin üyeleri, sınıfsal kibarlık maskesi altındaki mesafeyi başarıyla yansıtarak alt metni destekler. Oyuncuların jest ve mimikleri, sosyal konumlarının ruh hallerine nasıl yansıdığını ustalıkla ortaya koyar. Bu performanslar, karakterlerin derinleşmesine ve izleyicinin her iki tarafla empati kurabilmesine olanak tanır.

Film, izleyici üzerinde güçlü bir duygusal etki yaratır. Eğlenceli başlayan sahneler, hızla gerilim ve trajediye evrilerek, izleyicide duygusal bir sarsıntı yaratır. Bu geçişler, filmi yalnızca izlenen değil, hissedilen bir deneyime dönüştürür. İzleyici, hangi tarafla empati kuracağını bilemez hale gelir. Bu da filmin ideolojik netlik yerine çok katmanlılık üzerinden ilerlediğini gösterir. Anlatı boyunca sürekli değişen atmosfer, izleyiciyi filmin içine çekmekle kalmaz, aynı zamanda onu rahatsız edecek kadar düşündürür.

Eleştirel açıdan değerlendirildiğinde, Parazit çağdaş sinemanın en çarpıcı toplumsal eleştirilerinden biridir. Güçlü bir metafor dili, sağlam bir anlatı yapısı ve etkileyici performanslarla öne çıkar. Ancak bazı eleştiriler, ikinci yarıdaki dramatik yoğunluğun ilk yarıdaki mizahi dengeyi gölgelediğini belirtmiştir. Ayrıca Park ailesinin fazlaca idealize edildiği ve sınıfsal temsillerin zaman zaman karikatürize olabildiği de dile getirilmiştir. Yine de film, izleyiciyi sistemsel sorgulamalara iten yapısıyla yalnızca sanatsal olarak değil, düşünsel olarak da doyurucudur.

Sonuç

Bu çalışma, Bong Joon-ho'nun Parazit filmi üzerinden modern kapitalist toplumun bireysel, toplumsal ve mekânsal düzeylerde nasıl tezahür ettiğini ele almıştır. Film, modern kapitalist toplumun yarattığı sınıfsal eşitsizlikleri mekân kullanımı, kültürel sermaye farkları ve bireysel yabancılaşma gibi çok boyutlu kavramlar aracılığıyla derinlemesine irdelemektedir. Küreselleşmenin sunduğu ekonomik büyüme ve kültürel etkileşim vaatlerinin, özellikle kentleşme süreçlerinde yeni sınıfsal hiyerarşileri ve görünmez sınırları yeniden ürettiği açıkça görülmektedir. Parazit filmi, yalnızca Güney Kore toplumunun sınıfsal yapısını gözler önüne sermekle kalmaz, aynı zamanda küreselleşmenin bireyler, kurumlar ve mekânlar üzerindeki çok katmanlı etkilerini sorgulayan evrensel bir anlatı sunar. Vaat edilen eşitlik, fırsat ve refah söylemlerine rağmen, küreselleşme sürecinin özellikle alt sınıflar üzerinde yarattığı baskı, filmin yapısal analizinde açık biçimde ortaya çıkmaktadır. Film, neoliberal düzenin dayattığı güvencesiz yaşam biçimlerini, mekânsal dışlanma, simgesel şiddet ve sosyal yabancılaşma kavramlarıyla birlikte ele alarak, küreselleşmenin yeni mağduriyet alanlarını görünür kılmaktadır.

Bu bağlamda film, sinema tarihinde sınıf temelli yapıların estetik ve politik düzeyde en çarpıcı biçimde temsil edildiği yapıtlar arasında yer almaktadır. Parazit filmi, toplumsal sınıfların sadece gelir farklılıklarıyla belirlenmediğini, kültürel kodlar, habitus ve mekânsal ayrımların da ekonomik temelin belirleyiciliği altında bu farklılıkların yeniden üretim biçimleri olarak işlediğini göstermektedir. Karakterlerin sınıf atlama çabalarının mekânsal olarak sürekli yukarı çıkan merdivenlerle sembolize edilmesindeki amaç her çıkışın sonunda aşağıya, kendi gerçekliklerine dönmek zorunda kalmaları, kalıcı bir geçişin mümkün olmadığını ortaya koyar (Karabağ & Erkan Yazıcı, 2023 s. 419). Kim ailesinin sınıf atlama yönündeki çabası, mevcut toplumsal yapının ne denli katı olduğunu ve küreselleşmenin sunduğu eşitlik vaatlerinin gerçekte ne ölçüde sınırlı kaldığını çarpıcı biçimde gözler önüne sermektedir. Öte yandan, Byung-Chul Han'ın "performans toplumu" kavramsallaştırması ile Bauman'ın küreselleşmenin yarattığı güvencesizlik vurgusu, Parazit filminde somut karşılıklar bulmuştur. Filmde karakterlerin yaşadığı psikolojik tükenmişlik, güvensizlik ve yabancılaşma, modern kapitalist sistemin bireyler üzerindeki yıpratıcı etkilerini açık bir şekilde yansıtmaktadır.

Parazit filmi, yalnızca sınıfsal eşitsizlikleri değil, bu eşitsizliklerin nasıl üretildiğini ve yeniden üretildiğini de analiz etme imkânı sunar. Bu noktada küreselleşmenin eğitim ve ekonomi üzerindeki etkileri, filmin arka planında işleyen yapısal dinamikler olarak karşımıza çıkar. Küresel ölçekte artan rekabet ortamı ve neoliberal politikalar, eğitim sistemlerini nitelikli bireyler yetiştirme amacından uzaklaştırarak daha çok piyasa ihtiyaçlarına hizmet eden birer araç haline getirmiştir. Parazit filminde, Kim ailesinin çocukları olan Ki-woo ve Ki-jung'un sahte diplomalarla iş bulmaya çalışması, eğitim kurumlarının itibarına dair ciddi bir eleştiridir. Bu durum, küreselleşmeyle birlikte eğitimin bir sosyal statü aracı

olarak görülmeye başlandığını, ancak bu statüye erişimin artık sadece bilgi ve yetenekle değil, aynı zamanda sınıfsal pozisyonla mümkün olduğunu ortaya koyar.

Eğitim kurumlarına erişimde yaşanan bu eşitsizlik, ekonomik gelir dağılımındaki adaletsizliklerle doğrudan ilişkilidir. Park ailesi çocuklarına özel öğretmen tutarken, Kim ailesi için bu tür hizmetler yalnızca “taklit edilerek” var olabilecek bir imkândır. Bu durum, bireylerin doğuştan gelen sınıfsal konumlarının, eğitimle değiştirilebileceği yönündeki modern toplumsal sözleşmenin fiilen geçersizliğini göstermektedir. Küreselleşen dünyada, özellikle metropollerde eğitim hizmetleri bir ayrıcalık haline gelmiş, bu da alt sınıf bireylerinin sistem dışına itilmesine neden olmuştur.

Ekonomik düzlemde film, güvencesiz emek kavramını güçlü biçimde işler. Kim ailesinin mensupları, istikrarlı bir işe sahip olmadan geçici ve kayıt dışı işlerde çalışmaktadır. Bu durum, esnek üretim süreçlerinin ve taşeronlaşmanın tipik bir yansımasıdır. Küreselleşmeyle birlikte yaygınlaşan bu esnek çalışma biçimleri, bireylerin hem sosyal güvenceden hem de mesleki kimlikten mahrum kalmasına yol açmakta, bu da prekarya sınıfının oluşumuna zemin hazırlamaktadır. Park ailesinin hizmetçileriyle kurduğu mesafeli ilişki, sadece sınıfsal değil, aynı zamanda iş gücü piyasasında oluşan yeni hiyerarşik yapılanmanın da sinemasal bir temsili olarak yorumlanabilir. Burada kast edilen, modern kapitalizmin ortaya çıkardığı prekarya sınıfının güvencesiz ve kolayca ikame edilebilir emek biçimleriyle görünür hale gelmesidir. Geleneksel patron-hizmetçi ilişkisinde belli ölçüde sadakat ve süreklilik bulunurken Parazit filminde bu bağlar, piyasa mantığına göre tamamen işlevselleşmiş ve kırılğan hale gelmiştir.

Sonuç olarak, Parazit filmi yalnızca gelir eşitsizliklerini değil, bu eşitsizliklerin eğitim ve ekonomi sistemleri aracılığıyla nasıl üretildiğini ve yeniden üretildiğini de sorgulayan etkileyici bir yapıttır. Eğitim alanında çoğu kez ‘fırsat eşitliği’ söylemiyle gizlenen yapısal eşitsizlikler, istihdamda güvencesizlik ve ekonomik rekabetteki sınıfsal bariyerler, filmde katmanlı bir anlatım ve güçlü görsel metaforlarla görünür kılınmıştır. Burada kullanılan fırsat eşitliği kavramı, liberal ideolojinin eşitlik yanılsamasını üreten bir söylemi olarak eleştirel bağlamda değerlendirilmektedir, zira fırsatın olduğu yerde eşitlikten söz etmek çoğu zaman mümkün değildir. Bu anlatı, izleyiciyi yalnızca sınıfsal adaletsizlik konusunda farkındalık geliştirmeye değil, aynı zamanda bireyin ahlaki ikilemleri, kimlik parçalanmaları ve varoluşsal sıkışmışlığı üzerine de düşünmeye sevk eder. Parazit, sıradan bir sinema deneyiminin ötesine geçerek, izleyicisini kendi toplumsal konumunu, önyargılarını ve etik sınırlarını yeniden gözden geçirmeye çağırır. Karakterlerin hangi noktada “parazit” hâline geldiklerine ilişkin soru, izleyicinin kendi değer yargılarıyla yüzleşmesini sağlar. Film boyunca hissedilen rahatsızlık duygusu ise, yönetmenin bilinçli bir tercihi olarak, izleyiciyi rahatlatmak yerine onu düşünmeye zorlar. Bu sayede Parazit, sadece bir toplumsal eleştiri değil, aynı zamanda sinemanın dönüştürücü ve sorgulayıcı gücünü taşıyan, çarpıcı bir sanat eseri hâline gelir.

Kaynakça

- Bauman, Z. (1999). Küreselleşme: Toplumsal Sonuçları. (Çev. Abdullah Yılmaz) Ayrıntı Yayınları.
- Bourdieu, P. (2015). Pratik Kuramının Ana Hatları (A. Turgut, Çev.). Heretik Yayıncılık.
- Han, B.-C. (2015). Yorgunluk Toplumu (S. Yalçın, Çev.). Açılım Kitap.
- Han, B.-C. (2017). Şeffaflık Toplumu (H. Barışcan, Çev.). Metis Yayınları.
- Karabağ, Ç., & Erkan Yazıcı, Y. (2023). Sosyal Ayrışmanın Sinematografik Anlatısında Bir Arayüz Olarak Pencerele: Parazit Filmi. SDÜ ART-E Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi, 16(31), 408–430.
- Ulutaş, B. (2025). Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Eğitim Yönetimi Yüksek Lisans Programı Küreselleşme ve Eğitim Sistemine Yansımaları Dersi Notları